Ниво на конфиденциалност 1
[TLP-GREEN]

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЪР НА ЕЛЕКТРОННОТО УПРАВЛЕНИЕ

Проект!

ДО
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДОКЛАД

от

Валентин Мундров – министър на електронното управление

ОТНОСНО: *Проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата за общите изисквания към информационните системи, регистрите и електронните административни услуги, приета с Постановление № 3 на Министерския съвет от 2017 г.*

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛИ,
УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МИНИСТЪР,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДА МИНИСТРИ,

На основание чл. 31, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, внасям за разглеждане от Министерския съвет проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата за общите изисквания към информационните системи, регистрите и електронните административни услуги, приета с Постановление № 3 на Министерския съвет от 2017 г. (НОИИСРЕАУ).

Законът за администрацията предвижда общите правила за организацията на административното обслужване в администрацията да се определят с наредба, приета от Министерския съвет (чл. 5а, ал. 1). Това е Наредбата за административното обслужване (НАО), която задължава администрациите да осигуряват електронни адреси и телефони за връзка за комуникация с потребителите (чл. 8а, ал. 2), но не регламентира и обратния

подход. Законодателят частично е предвидил конкретен механизъм за проактивно осъществяване на контакт с физическо лице от страна на административен орган. Съгласно чл. 18а, ал. 12 от Административнопроцесуалния кодекс, когато с индивидуален административен акт се създават права или задължения за определен срок, административните органи, лицата, осъществяващи публични функции, и организациите, предоставящи обществени услуги, изпращат информация за изтичането на срока до лицата, за които се отнася актът, в случай че разполагат с техни електронни адреси. Не е предвидено уведомяването чрез телефон, нито осъществяването на контакт с гражданите в хипотези, различни от изтичане на определен срок.

Съгласно чл. 26, ал. 2 от Закона за електронното управление (ЗЕУ) връчването на електронните изявления от доставчиците на електронни административни услуги може да се извършва чрез изпращане на съобщение на електронния адрес, съдържащо информация за изтегляне на съставения документ от информационна система за сигурно електронно връчване (ССЕВ), поддържана от Министерство на електронното управление (МЕУ), или от портала на електронното управление по чл. 12, ал. 1 от ЗЕУ. Документите се смятат за връчени с изтеглянето им.

Като препоръчителен стандарт за качество на административното обслужване е дефиниран Стандарт за проактивно информиране на потребителя за резултата от заявената услуга – администрацията по своя инициатива уведомява потребителите по електронна поща, по телефон или по друг начин за статуса на разглежданото заявление/искане, включително за издаден акт, съответно за готов резултат от услугата, в т.ч. и при предсрочно издаване/предоставяне (т. 15 от Приложение № 8 към чл. 20, ал. 3, буква „б“ от НАО). В действащото законодателство обаче липсват конкретни разпоредби, които да уредят процеса по уведомяване на гражданина в тези случаи.

Видно от цитираната фрагментирана уредба, към настоящия момент не е нормативно уредена и реализирана възможността за проактивно уведомяване на гражданите относно определени факти и обстоятелства, които засягат техни права и законни интереси, в т.ч. за получаване на резултат от изпълнение на електронни административни услуги, както и на други документи или актове, при които връчване или съобщаване се изисква от закон. В този смисъл, държавните институции не се възползват адекватно от наличните технологични условия, практики и дигитални умения на гражданите, свързани с използването на смартфони за достъп до интернет и на електронна поща.

В тази връзка, с оглед преодоляване на тази нормативна празнота са и първата група промени, предложени с проекта на акт. Предложението произтича от необходимостта освен по реда на чл. 26 от ЗЕУ, връчване на електронни документи по чл. 27, ал. 4 от НОИИСРЕАУ, за които връчване или съобщаване се изисква от нормативен акт, да може да се извърши и чрез осигуряване на възможност за достъп до ССЕВ и с облекчен метод – чрез еднократен код за достъп до системата. Идеята е по този начин да може да се осигурява бърз, достъпен и защитен начин за връчване на електронни документи на физически лица, включително такива без КЕП. Механизмът е технологично приложим в кратки срокове и не изисква значителни промени в съществуващата инфраструктура. Предложението не отменя вече уредените начини за връчване чрез ССЕВ, а допълва правната рамка с временна алтернатива до внедряването на националната схема за електронна идентификация (и за определен срок след това).

Втората група предложени с проекта на акт промени в НОИИСРЕАУ са обусловени от съществуващите към момента системни слабости при използването на електронни административни услуги по ЗЕУ, свързани с електронната идентификация на гражданите. Към настоящия момент физическите и юридическите лица имат възможност да се идентифицират при заявяване на електронни административни услуги

чрез средствата за електронна идентификация, регламентирани в чл. 5, ал. 2 от ЗЕУ и в § 5 от Преходните и заключителни разпоредби на НОИИСРЕАУ. Едно от средствата за електронна идентификация, предвидено в чл. 5, ал. 2 от ЗЕУ, е електронният идентификатор, издаван от министъра на вътрешните работи по Закона за електронната идентификация (ЗЕИ), който следва да се съдържа в документите за самоличност на гражданите. Поради факта, че понастоящем все още не се издават документи за самоличност, които да съдържат удостоверения за електронна идентичност, част от Националната схема за електронна идентификация по ЗЕИ, административните органи предоставят достъп до електронните си административни услуги, включително през портала на електронното управление, поддържан от МЕУ, чрез квалифициран електронен подпис (КЕП), Персонален идентификационен код (ПИК) на Националната агенция за приходите и ПИК на Националния осигурителен институт.

Значителна част от електронните административни услуги се заявяват чрез средства за електронна идентификация с ниво на осигуреност „високо“, на което отговаря именно КЕП. От друга страна обаче, макар притежаването на КЕП да е свързано с минимални разходи за неговото придобиване и поддържане, той се явява технически усложнено решение за голяма част от гражданите и юридическите лица, което стеснява кръга на лицата, които притежават такъв подпис. От друга страна, ПИК се издават безплатно на гражданите, но са с ниско ниво на осигуреност и чрез тях могат да се заявяват само определени административни услуги. Поради това е необходимо да бъде нормативно уреден улеснен способ за електронна идентификация на физически лица при връчване на електронни документи – резултат от изпълнение на електронни административни услуги, както и на други документи или актове, при които връчване или съобщаване се изисква от закон. Такъв способ ще е именно еднократният код за достъп до ССЕВ в комбинация с определена категория данни, посочвани от лицето при заявяване на административна услуга.

На следващо място, с проекта на акт се предлага прецизиране на нормативната уредба, регламентираща процесите по планиране, вписване, утвърждаване и контрол на дейностите, проектните предложения и техническите спецификации в областта на електронното управление. Съгласно чл. 38, ал. 4 от НОИИСРЕАУ при изготвяне на технически спецификации за провеждане на обществени поръчки, чиито обхват включва само дейности по адаптиране на информационни системи, регистри или бази данни във връзка с въвеждане на еврото в Република България, възложителите могат да изготвят техническите си спецификации на базата на образец съгласно Приложение № 2 към наредбата. Разпоредбата е въведена като временна мярка, свързана с подготовката и техническата адаптация на информационните системи за въвеждане на еврото в Република България. С приключването на основните етапи на този процес и интегрирането на съответните изисквания в общите технически и административни правила, необходимостта от поддържане на отделен специфичен образец отпада. Поради това разпоредбата е загубила своето самостоятелно практическо значение и поддържането ѝ би създало излишна нормативна тежест и предпоставки за различно тълкуване. Предложените изменения са насочени към премахване на вече ненужни временни разпоредби, повишаване качеството на подготвяната от администрациите информация, осигуряване на яснота по отношение на сроковете за вписване на данни и укрепване на контролните механизми при предварителен и последващ контрол.

С проекта на акт се предлагат промени и по отношение на формата, използван за издаваните от администрациите електронни документи, като се предлага това да е PDF. PDF (Portable Document Format) е отворен стандарт за обмен на документи, който става международен стандарт през 2008 г. Идеята на формата е да представя документите по един и същи начин, независимо от хардуер, операционна система или приложен софтуер,

като съдържа текст, шрифтове, изображения и други елементи. Форматът в своята разновидност Portable Document Format/Archival (PDF/A) представлява общоприет формат за дългосрочно съхранение и архивиране на електронни документи. С Решение за изпълнение (ЕС) 2015/1506 на Комисията от 8 септември 2015 година за определяне на спецификации, отнасящи се до форматите на усъвършенствани електронни подписи и усъвършенствани печати, които трябва да бъдат признати от органите от публичния сектор съгласно член 27, параграф 5 и член 37, параграф 5 от Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар, Комисията определя PDF като един от основните формати, които да се признават от държавите членки при изискване на усъвършенстван електронен подпис или усъвършенстван електронен подпис, основан на квалифицирано удостоверение, както е предвидено в член 27, параграфи 1 и 2 от Регламент (ЕС) № 910/2014. В тази връзка и с оглед предвидените в Наредбата за удостоверенията за електронен подпис в администрациите промени, свързани с използването на валидатора на Комисията при валидиране на електронни подписи, трябва да се подчертае, че той функционира успешно при прочитане на подпис от PDF (PAdES). В заключение, PDF е сигурен формат, който позволява многократно възпроизвеждане без загуба на данни при всякакви устройства и без значение от софтуера, като гарантира дългосрочното съхранение на документите. Това го прави изключително подходящ за използване от администрацията, особено при предоставянето на резултат от електронни административни услуги.

С предложените с проекта на акт промени в НОИИСРЕАУ се цели:

- Оптимизиране и подобряване на процесите по връчване на готов резултат от заявена електронна административна услуга;
- Намаляване на административната тежест за гражданите, заявители на електронни административни услуги, и подобряване на административното обслужване;
- Разширяване на възможностите и средствата за електронна идентификация на гражданите и улесняване предоставянето на електронни административни услуги;
- Постигане на по-висока прозрачност, предвидимост и ефективност при управлението на информационните ресурси в публичния сектор.

Изготвената частична предварителна оценка на въздействието по проекта на акт е съгласувана от дирекция „Координация и модернизация на администрацията“ на Министерския съвет.

Съгласно чл. 26, ал. 2-4 от Закона за нормативните актове проектът на Постановление на Министерския съвет е публикуван на интернет страницата на Министерството на електронното управление и на Портала за обществени консултации на Министерския съвет за срок от 30 дни. Направените бележки и предложения от проведените обществени консултации са отразени, съгласно приложената справка.

Проектът на Постановление е съгласуван в съответствие с разпоредбите на чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация. Направените бележки и предложения са отразени, съгласно приложената справка.

Предложеният проект на Постановление не води до въздействие върху държавния бюджет и не са необходими допълнителни разходи/трансфери/други плащания по бюджета на Министерството на електронното управление, поради което към проекта е приложена финансова обосновка, съгласно приложение № 2.2 към чл. 35, ал. 1, т. 4, буква „б“ от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Приемането на проекта на акт не води до изменение в целевите стойности на показателите за изпълнение, в това число и ключовите индикатори.

С проекта на Постановление не се въвеждат норми на европейското право, поради което не е приложена справка за съответствието му с него.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛИ,
УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МИНИСТЪР,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДА МИНИСТРИ,

Във връзка с гореизложеното и на основание на чл. 8, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, предлагам Министерският съвет да разгледа и приеме предложения проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата за общите изисквания към информационните системи, регистрите и електронните административни услуги, приета с Постановление № 3 на Министерския съвет от 2017 г.

ВАЛЕНТИН МУНДРОВ

Министър на електронното управление